

Behovsanalys för civilförsvarsförråd/frivilligförråd

Verksamhet: Beredskapsverksamhet

Datum: 211213

Handläggare: Stefan Jönsson

1. Bakgrund

År 2015 fattade Sveriges Riksdag ett historiskt försvarsbeslut genom att detta var det första försvarsbeslutet i modern tid som innehöll omfattande ekonomiska satsningar på det militära försvaret. Under lång tid hade försvarsbesluten innehållit avvecklingsbeslut av olika militära förband, men detta beslut kom att innebära att tidigare avvecklade militära förband skulle återstartas som exempelvis regementet P18 på Gotland. Försvarsbeslutet byggde på att omvärlden hade utvecklats mot en osäker riktning där ett väpnat angrepp mot Sverige inte längre kunde uteslutas. Försvarsbeslutet följde av att regeringen beslutade om att Sveriges totalförsvarsplanering skulle återupptas, vilket innebar att totalförsvaret skulle återuppbyggas. Totalförsvaret består av det militära försvaret och det civila försvaret. Inom det civila försvaret ingår kommuner, regioner, statliga myndigheter, företag och frivilliga försvarsorganisationer. Detta historiska regeringsbeslut innebar att ett nytt civilt försvar skulle utvecklas där kommunerna skulle komma att utgöra en viktig aktör.

Förutom omfattande ekonomiska medel till Försvarsmakten tilldelades även de aktörer som skulle vara väsentliga aktörer i utvecklingen av det nya civila försvaret också omfattande ekonomiska medel från riksdag och regering. Detta innebar att även Sveriges kommuner har fått ekonomiska medel som skulle öronmärkas för återuppbyggnaden av den del av det civila försvaret som kommunerna är ansvariga för.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) utarbetade en överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar som en följd av försvarsbeslutet samt regeringsbeslutet.

Överenskommelsen gällande det civila försvaret skulle gälla mellan 2018-2020 med en förlängning för 2021 och angav vad kommunerna skulle ha huvudfokus på inom arbetet med totalförsvarsplanering. Inom överenskommelsens ramar gjordes en uppdelning av Sveriges kommuner där vissa kommuner i sammanhanget ansågs viktigare än andra kommuner, vilket därtill påverkade den fördelning av ekonomiska medel som utfördes. Samtliga svenska kommuner har fått specifika

TRELLEBORGS KOMMUN

ekonomiska medel från staten för att jobba med totalförsvarsplanering och utveckling av ett nytt civilt försvar på lokal nivå. Men ersättningens storlek skiljer sig beroende på kommunstorlek eller om staten av andra anledningar anser att berörd kommun är särskilt viktig för Sverige. Förutom överenskommelserna mellan SKR och MSB avseende civilt försvar finns sedan tidigare en överenskommelse där kommunerna skall jobba med krisberedskap.

Trelleborgs kommun jobbar sedan några år tillbaka intensivt med att bygga upp och utveckla en god kommunal krisberedskap, samt utveckla det lokala civila försvaret. Kommunen utgör geografiskt områdesansvarig myndighet inom det geografiska område som omfattar Trelleborgs kommun, vilket innebär att kommunen har ett ansvar för att hantera de kriser som inträffar inom området. För att hantera en del kriser har kommunen en räddningstjänst, medan andra kriser kan hanteras av att kommunen har byggt upp en krisorganisation inom samtliga förvaltningar. Som ett stöd för kommunens krishantering använder kommunen frivilliga där Trelleborgs kommun håller på att bygga upp en egen beredskapsresurs som benämns för Frivillig Resursgrupp (FRG). Inom denna resurs kan de medborgare bli medlemmar som är intresserade av att göra en insats för kommunen i ett krisläge när de kommunala resurserna inte räcker till. För att bli medlem i FRG skall den frivilliga resurspersonen samtidigt vara medlem i en frivillig försvarsorganisation.

2. Behovsbeskrivning

Som nämnts ovan har Trelleborgs kommun påbörjat en uppbyggnad av en kommunal beredskapsresurs som benämns för Frivillig Resursgrupp som skall kunna stötta samtliga förvaltningar och bolag vid olika samhällskriser. För att en Frivillig Resursgrupp skall kunna vara operativ inom en kommuns yta behöver det finnas olika former av utrustning till de frivilliga. Allt mellan fordon och bandvagnar till spadar och tält. Det materialet behöver förvaras någonstans samtidigt som Trelleborgs kommun genom uppbyggnaden av det nya lokala civila försvaret också har ett behov av att bygga upp ett civilförsvarsförråd med olika typer av civilförsvarsmateriell som kan behövas inom det kommunala civila försvaret. Vidare behöver Trelleborgs kommuns frivilliga resursgrupp ha tillgång till lokaler där de kan utgå ifrån.

Säkerhetsenheten ser det som ett mervärde att redan från början i en lokalutredning samköra kommunalt civilförsvarsförråd med frivilligförråd, då det kan finnas effektivitetsvinster för samlokalisering. Förutom denna samlokalisering kan det finnas ett mervärde att titta även på att Bildningsförvaltningens

TRELLEBORGS KOMMUN

skolbussverksamhet skulle kunna finnas i samma lokaler som kommunens civilförsvarsförråd och frivilligförråd. Detta behov kommer också lyftas fram i behovsanalysen.

Ett civilförsvarsförråd/frivilligförråd utgörs av förrådslokaler där olika typer av materiell kan lagras, som kan vara alltifrån kläder, sängar till spadar och tält. Förutom förrådslokaler behövs fordonsgarage där fordon som bandvagnar, lastbilar, släp terrängbilar skall kunna garageställas. När det gäller fordonsgarage kommer de specifika kraven på lokalerna att lyftas fram längre ned i behovsanalysen.

Angående sekretessdelen är det inget känsligt som skall förvaras i lokalerna, men det kan vara stöldbegärligt materiell, varför information i ärendet ändå behöver hanteras med varsamhet.

Förutom förrådslokaler och garagelokaler finns det ett behov av utbildningslokaler för kommunens frivilliga resursgrupp. Säkerhetsenheten är öppen för dialog gällande uppdelning av de olika lokalbehoven på olika platser och inom olika lokaler, samt även för temporära lösningar. I nuläget kan inte Säkerhetsenheten precisera hur stor faktisk lokalyta som behövs utan de behov som finns är det som kan preciseras.

Tidsplanen gällande lokalbehovet för civilförsvarsförråd/frivilligförråd är här och nu eftersom det redan finns materiell att hantera, fordon som väntar på att sättas i garage och frivilliga håller på att utbildas.

Med tanke på att uppbyggnaden av det kommunala civila försvaret är en växande verksamhet bör det finnas med inom lokalutredningen att verksamheten kan komma behöva större lokaler på sikt.

3. Verksamhetsbeskrivning

Trelleborgs kommuns frivilliga resursgrupp utgör kommunens beredskapsresurs som skall kunna stötta samtliga kommunala förvaltningar/bolag vid en samhällskris, vidare ingår Trelleborgs kommun i det nya civila försvaret. Lokalnyttjandet utgörs av hela kommunens organisation även om det är Kommunledningsförvaltningen Säkerhetsenheten som är sammanhållande för verksamheten, men där även andra kommunala förvaltningar kommer behöva vara delaktiga eftersom Säkerhetsenheten representerar hela kommunens organisation. Bildningsförvaltningen som utför kommunens skolbusstransporter har visat intresse för att undersöka en samlokalisering av deras skolbussgarage med Trelleborgs kommuns civilförsvarsförråd/frivilligförråd.

4. Behov för verksamheten

Ett säkerhetstänk behöver införlivas redan initialt i lokalutredningsprocessen genom att ingen information skall spridas i onödan, vidare behöver utredning av nya lokaler hanteras skyndsamt med tanke på ämnets karaktär.

5. Konsekvensbeskrivning

Om lokalbehovet inte uppfylls kommer inte Trelleborgs kommun att kunna bygga upp en operativ frivillig resursgrupp då gruppen inte kommer att kunna utbildas, ingen materiell kommer att finnas, vilket innebär att beredskapen för kommunens medborgare kommer att bli mycket sämre. En kommun är enligt **Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap** ansvarig för att säkerställa att det finns en god beredskap inom kommunens geografiska område för att ta hand om kriser som kan drabba medborgarna. Om lokalbehovet uppfylls finns det goda förutsättningar för att Trelleborgs kommuns frivilliga resursgrupp kommer att kunna bli en operativ beredskapsresurs med egna transportresurser som exempelvis bandvagnar. Om lokalbehovet inte uppfylls kommer den frivilliga resursgruppen endast bestå av frivilliga resurserpersoner ”med armar och ben” som kan utföra vissa uppdrag, men inte de större uppdragen, vilket i sammantaget kommer innebära en sämre beredskap för kommunens medborgare.

6. Ekonomi

I nuläget har Säkerhetsenheten ingen uppfattning av vad ett civilförsvarsförråd/frivilligförråd kommer att kosta utan kan mer peka på vilka behovs som finns i verksamheten. De statliga medel som Trelleborgs kommun i dagsläget får från MSB gällande civilt försvar och krisberedskap täcker inte några lokalkostnader utan dessa ekonomiska medel går till andra delar av verksamheten dit de ekonomiska medlen är öronmärkta från MSB:s sida. Gällande kostnadsberäkning har frågor ställts till andra delar inom kommunen, som dock inte har svarat på ställda frågor.

7. Övriga upplysningar

Lokalerna för civilförsvarsförråd/frivilligförråd skall vara lokaliserade inom cykel/gångavstånd från Trelleborgs centralort. Området skall vara inhägnat med parkeringsmöjligheter utomhus, utomhusområde med god belysning och det skall finnas möjlighet till mindre övningar utomhus. De övningar som det kan bli tal om i nära anslutning till lokalerna är exempelvis mindre brandövningar, uppsättning av tält och uppstart av fordon.

Området och lokalerna skall vara larmade med såväl brand- som inbrottslarm och bevakningsbolag skall rondera området.

Lokaler för Garagedel till fordon:

Fordonsgaraget för civilförsvarsförråd/frivilligförråd skall vara ett varmgarage inom en byggnad och innehå minst 5-6 platser för förrädsställning. Det är önskvärt om det finns garageplatser för 10-20 fordon, vilket uppskattningsvis ger en yta av ca 800k kvm-1600 kvm. Fordonstyper som det handlar om är gamla militära fordon som bandvagnar, terrängbilar, terränglastbilar, lastbilar, släp osv.

För skolbussverksamheten skall det finnas uppställningsyta för ca 10 bussar ca: 550 kvm asfalterad yta eller betongplatta. Såväl skolbussarna och fordonsförrådet som fordonslokalerna till civilförsvarsförråd/frivilligförråd har samma behov gällande hårdgjord golvyta.

Fordonsgaraget för civilförsvarsförråd/frivilligförråd skall ha stora portar som gör det enkelt att backa in fordonen, god belysning, flertalet eluttag, 16 AMP till svets och laddning, tryckluft till fordon och reparationer, avdelad yta för reparation och underhåll, tvätthall alternativt spolplatta under tak. Inom tvätthallen bör det finnas en uppsamlingsyta för oljespill och förorenat vatten. Gällande tvätthallsbehovet utgör detta endast ett önskemål då exempelvis tvättning av fordon skulle kunna ske inom Räddningstjänstens lokaler för de frivilliga.

Gällande skolbussverksamheten skall det finnas el-uttag 220 V för 10 bussar, trefas ett par stycken utanför. Vidare skall det finnas tryckluftsuttag utomhus.

Skolbussverksamheten behöver en uppvärmd tvätthall med golvvärme, längd minimum 30 m för två bussar för exempelvis upptining, bredd 8 m helst, kan fungera med mindre bredd beroende på utrymmet för tvättanläggningen, fri höjd 4,5 m och oljeavskiljare.

Fordonsgaraget för civilförsvarsförråd/frivilligförråd skall ha någon form av lyft ev. travers. När det gäller fordonsreparationer är det de frivilliga som genomför

TRELLEBORGS KOMMUN

detta och det kan exempelvis handla om att byta band på en bandvagn. För skolbussverksamheten skall det finnas verkstad/arbetsbänk och lagerutrymme ca 16 kvm, låsbara skåp, tryckluft, el-uttag, högtryckstvätt, varm- och kallvatten, kopplingar till tvättslang och tvättborste, samt tvättho. Önskvärt med port på båda hållen i tvätthallen.

För skolbussverksamheten skall det finnas personalutrymmen med toalett och ett mindre kontor där uppkoppling kan ske på kommunens intranät.

Till respektive fordon inom civilförsvarsförrådet/frivilligförrådet skall det finnas tillgång till 1-fas eluttag 230V för underhållsladdning av batterier, varje fordon skall vara försett med aggregat för batteriets underhållsladdning. Tryckluft behövs vid förrådsställning av lastbilar med tryckluftsbromsar. Avgasutsug från lokalerna alternativt goda utvädringsmöjligheter genom större portar och god ventilation skall ur arbetsmiljöhänsyn finnas eftersom fordonens avgaser behöver omhändertas.

Portarna bör gå att låsa från insidan och en separat personalingång bör finnas. Lokalen bör ha möjlighet till avfuktning antingen i hela utrymmet eller för fordonen. När det gäller vilka krav som gäller för högsta luftfuktighet har vi i nuläget ingen vetskap om vad som gäller. Det skall finnas underhållsvärme på 5-10 grader.

Det skall finnas utrustning för avstädning av golvytor och fordon, samt sopsorteringsmöjligheter av olika avfallssorter på området. Till fordon med risk för oljeläckage skall det finnas spillplåt och det bör på området finnas en anordning för omhändertagande av spillolja.

Civilförsvarsförrådet/frivilligförrådet och skolbussgaraget skall ha brandsläckningsutrustning.

Lokaler för civilförsvarsförråd/frivilligförråd:

Lokalen skall ha karaktären av lager och ytan bör vara ca 1500 kvm till 2000 kvm i nuläget. Det behöver finnas en beredskap för att utöka lokalytan om behov uppkommer.

Den geografiska placeringen av civilförsvarsförrådet/frivilligförrådet behöver inte vara i nära anslutning till fordonsförrådet även om det vore den bästa placeringen.

Lokalen bör innehå en stor port för enkel lastning, lastbrygga, yta för lätt användning av truck, pallställningar gärna med höjd, 16 AMP uttag för laddning

TRELLEBORGS KOMMUN

m.m. Det är inget krav med lastbrygga, men ur ett arbetsmiljöperspektiv är det bättre att lasta från lastbrygga än från markplan. Det är svårt att sja hur mycket lastning som kommer att ske, vilket hänger samman med hur mycket materiell som finns, hur stor övnings- och skarp verksamhet som kommer att finnas.

God belysning skall finnas, vidare bör en del av lagret vara varmlager, men gällande storleken har vi i nuläget inga beräkningar utan kan vara resonabla i frågan.

I nära anslutning till lagret bör det finnas en kontorslokal med 2-4 kontorsplatser, gärna med arkiveringsmöjlighet som kan vara tillräckligt med mindre arkivskåp.

Vidare skall det finnas 2 omklädningsrum med ca 10 platser i varje, duschar och toaletter. Det skall finnas ett kök med möjlighet för tillagning av måltider, kylskåp, spis, mikrovågsugn, kaffebryggare, osv. Matsal behöver finnas i nära anslutning till köket för möjlighet till utspisning av ca 20 personer.

Inom kontorsdelen bör det finnas lokaler för möten och lektioner, gärna en större sal som kan rymma ca 50 personer och mindre sal som kan inrymma 10-20 personer. Detta är ett önskemål, men exempelvis kan lokaler för lektioner lektioner/möten lånas på Trygghetens hus. Kontorsdelen bör vara utrustad med kontorsmöbler, ordinär internetuppkoppling där det inte behöver finnas någon utökad säkerhet. Lektionssalarna bör ha möjlighet till att använda teknik för att kunna köra powerpointpresentationer.

Ett mindre stabsrum är det önskvärt om det finns, vidare bör det gå att använda kommunens radiokommunikationsnät som exempelvis Rakel från lokalerna. Det är önskvärt om lokalerna har ett mindre reservverk, där det främst kan vara tänkvärt att ha en mobil lösning som kan inkopplas i lokalerna. Detta är önskvärt, men kan tillgodoses genom att verka på Trygghetens hus.